

Izhaja v Trstu
vsak petek ob 5. pop.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Uredništvo in upravnništvo
ul. del Lavatolo št. 1, I.
Telefon 18-67.

NARODNI DELAVEC

Pesemne štev. se prodajajo po 6 st.

Inserati se računajo na milimetre v širini na kolone, in sicer po 8 stot. za vsaki mm. Za več nego 10kratno objavo pa po dogovoru.
Naročnina za celo leto K 4.—; za pol leta četrt leta razmerno.

Glasilno „Narodne delavske organizacije“ in „Zveze jugoslovanskih železničarjev“.

Našim čitateljem in somišljenikom.

Tekom časa se je izkazala potreba po korenitih izpremembah v uredništvu in zlasti v upravništvu „Narodnega Delavca“. Podpisana, svesta si te potrebe in v želji, da se »Narodni Delavec« postavi na ono stopinjo, ki je predpogoj za vspešno izvrševanje stavljenih si naloge, naznanja vsem svojim p. n. čitateljem »Narodnega Delavca« in somišljenikom, da se mora pričniti s prihodnjo številko vstaviti za dva oziroma tri tedne izdajanje »Narodnega Delavca«. Podpisani prosi zato p. n. čitatelje in somišljenike »Narodnega Delavca« naj blagovolijo vzeti to na znanje s zagotovilom, da si bo »Narodni Delavec« po ureditvi uredniških in upravnih razmer prizadeval boriti se za koristi našega delavstva z novimi, podvojenimi močmi.

Trst, dne 4. listopada 1910.

Uprava „Nar. Delavca“.

Članom N. D. O.!

Podpisani naznanja vsem članom — tovarišem, da bo začasno, do 1. decembra t. l.

društveni urad ul. Lavatolo I. posloval vsaki dan le od 6.—8. ure zvečer.

Uplačila in izplačila se vršijo temu nasproti tekom celega dneva ob vseh urah in se je zato zglasiti v društvenih prostorih. Podpisani opozarja vse tovariše člane, da je to le začasna odredba, posledica sprememb, ki se pripravljajo v notranjem poslovanju N. D. O. Po 1. decembru veljale bodo zopet dosedanje uradne ure.

Trst, dne 4. novembra 1910.

ODBOR N. D. O.

Delavstvo sebi.

(Z ozirom na razmere v okrožju c. kr. javnih skladišč.)

Prosto luko tržaško mogli bi prav lahko primerjati kotlu balkanskemu. Kakor v tem poslednjemu kuha se tudi v področju c. kr. javnih skladišč že leta in leta neprenehoma in pripravljalo dogodki, da se potem ta kava zopet polegne in odstopi prednost drugim dogodkom in pojavom. A vsi ti dogodki in pojavi, ki se dvigujejo liki pari iz tega nesrečnega kotla nosijo na sebi pečat največje žalosti, potrnosti, gnjilobe in zastrupljenosti. Srednjeveški absolutizem se bratimi s najfantastičnejšim anarhizmom. V prosti luki stoji nad voljo postave, volja oseb. Uboga delavska para robotna svojim požrešnim gospodarjem, poklada na oltar veletrgovine in promta svoja najlepša leta, življenja in svoje najboljše moči. A kadar pride čas plačila, priznanja prezasluznega d la potom odkaza stalne službe in še tako skromne ekstenzije, takrat se pojavlja oni Moloh še le v svoji pravi luči. Ironično smehljaje se in nadejaje si pozo cinične treznosti, ponavlja v enomer uničevalne besede: Ni denarja! Sicer če niste vi zadovoljni, imamo tisoče drugih, ki ponujajo svoje roke! V prosti luki, v c. kr. službi, se pokazujejo na celi črti grozne posledice današnjega kapitalističnega gospodarstva.

Jasno je moralo biti od prvega začetka, da je edinost, sloga in solidarnost tlačanih edina pot ki vodi k osamosvojitvi,

Disciplini in enodušnosti tlačiti ljev — delodajalcev, je treba postaviti nasproti disciplino in enodušnost delavcev. Le skupen nastop sloneč na principu: vsi za enega a eden za vse utegne postati edina rešitev iz tega močvirja. Za to je NDO, od lanjskega leta naprej ponavljala klic: Delavci smo vsi! Enako teptani, enako izmозgovani! Ostanimo kar smo v svojih mislih, a spremenimo svojo taktiko na zunaj! Če je ž res, kar je res, da niti socialni-demokratije niti slovenski v NDO združeni delavci ne razpolagajo s številno močjo potrebno za izvršitev potrebnih sprememb, potem je pač jasno kakor beli dan, da nam ne preostaja drugega, kakor zediniti v to in naj bo edino v to svrhu, v svrhu skupne odreditve svoje šibke moči v eno nepremagljivo moč. In hoc signo vincemus! Zato ostanimo kar smo, socialni demokratije — socialni demokratije, a „narodnjaki — narodnjaki“, nič ne de! Glavno in kar zahtevamo lahko drug od drugega je, da postanemo zavedni delavci! Tako smo mi pridigovali in pridigujemo še danes. Mari delajo gospodje v prosti luki, delodajalci, razlika med Italijani in Nemci, liberalci in konservativci? Ne! Pri eni in isti — delavstvo tlačujoči — mizi sedita v bratskem objemu c. kr. dvorni svetnik in svojedobni irredentistični predsednik društva „Ginastica“, g. pl. Minas in laški fanatik Polacco, upravitelj c. kr. javnih skladišč — Nемец s kakim slovincem itd. Vsi se razlikujejo po političnem mišljenju, nepregleden most loči ene od drugih in vendar — v boju proti delavstvu so vsi — edini, složni v mislih in v dejanju. A mi, nemožni delavci naj delamo drugače?!

Nasproti nerazsodnemu strankarskemu fanatizmu postaja celo logika nemožna. Ni se smeti tedaj čuditi, da so te besede ostale dosedaj bob ob steno. Mi se pa nismo vstrašili. Računali smo na pomoč neumljene potrebe. In dozdeva, da se nismo varali. Delavstvo samo ustaja v zadnjem času, da si iz lastnega nagljoba postavi temelj za lepšo bodočnost. Delavstvo sebi... Doli se zaslepljenostjo! Podajmo si roke, politični nasprotniki kakor delavci! To so znamenja, ki kažejo na dobre sadove. A eno takih znamenj, je zelo dobro obiskani shod, ki se je vršil minulo nedeljo, dne 30. listopada t. l. v dvorani gostilne „pri stari breskvi“ v Trstu. Z veseljem smo pozdravljali bratinstvo dosedanjih nasprotnikov. Sklenilo se je nastopati skupno. Izvolil se je tudi začasen, skupen odbor, ki naj stopi v dotiko z ostalimi delavci. Izdelati se ima veliko zasnovan načrt, obsegajoč vse zabave delavstva v prosti luki. O tem shodu poročamo na drugem mestu Tukaj hočemo le še naglašati, da je bil že skrajni čas, da pride od tega. Če je delavstvo stekalo pod jarmom, ki so muga nastavljali nikdar siti gospodarji je delavstvo samo blo na tem krivo. Pomagaj si! In delavstvo, zdi se, da si hoče enkrat pomagati!

Domače vesti.

Vsi odborniki N. D. O. so naprošeni, naj se zanesljivo vdeležijo odborove seje v sredo, dne 9. novembra t. l. točno ob 7¹/₂ uri zvečer.

Shod delavcev iz proste luke (c. kr. javnih skladišč) ki se je vršil minulo nedeljo, dne 30. oktobra t. l. v dvorani gostilne „pri stari breskvi“ je vspel najsijajneje. Prostrana dvorana bila je napolnjena tako, da so mnogi zborovalci morali oditi radi pomanjkanja prostora.

Tov. Kranjc je otvoril shod, označil njegov pomen ki je: obrazložiti delavcem iz proste luke naravnost obupen položaj, ki so ga zakrivali sicer drugi, a tudi delavci sami, ki so še pred kratkim časom sledili bobnečim besedam njih, ki živijo od nesloge med delavstvom. Govornik je izrazil svoje prepričanje, da je neobhodno potrebno, da se vsi delavci po-

stavijo na noge, kajti le tedaj jim zasijejo lepši dnevi. Tov. Štok, kot poročevalec, je v kratkih besedah opisal, kako ima država denarja za vse, samo ne za delavske težnje in potrebe. Razni Weisskirchnerji in Bilinski nimajo nikdar gluha ušesa, kadar trka na njihova vrata vojni minister z bog raznih „Dreaunougov“, vojnih bark, topov in še kaj drugega. Odgovarja se pa na spomnice delavcev s sakramentalno besedo: „Radi bi ustregli, a ne moremo, ker ni denarja“. K temu prihaja še ta nesrečna nesloga med delavstvom v prosti luki. Razni predsodki so krivi, da se delavstvo daja zavajati k bratomornim bojem, mesto da bi se skupno postavilo na krov v obrambo svojih skupnih stanovskih interesov. A doseglo se bo kaj le potom skupnega nastopa. Zato predlaga govornik naj se še danes izvoli odbor, ki stopi potem v kontakt z delavci, ki niso navzoči na shodu (Odobranje).

Burno pozdravljen je na to vstal dr. J. Mandić, ki je v temeljitem in ognjevitom govoru s praktičnimi vzgledi podpiral predlog poročevalca. — Povdarjal je, da je on bil od prvega začetka pr-pričan, da pride čas, ko se bodo uslužbenci c. kr. javnih skladišč otesli strankarske zagriženosti in politične ozkosrčnosti, kadar gre za stanovska, vsem delavcem enako v meso segajoča vprašanja. Vsi vslužbenci c. kr. javnih skladišč so enako tlačeni, delodajalci ne gledajo na to, da li je ked Slovenec ali Italijan, kadar ulagamo spomenice za izboljšanje plače, nam jih zavračajo enim in drugim. Ako so pa oni vsikdar složni, kadar se gre proti Vam, zakaj bi Vi — uslužbenci — ne bili složni v Vašem boju proti njim? Govornik je na to navedel, kako krivično se je postopalo z delavci glede uvrščenja delavcev v I. in II. kategorijo, kako se odreka delavcem v primeri z delovodjem zajamč na jim pravica do starostnih doklad, kako se kršijo določbe veljavne za dopust itd. Izrazil je nado, da se bodo vsi delavci iz c. kr. javnih skladišč združili, da se na dejo pri skupni mizi, da se enkrat stori prvi korak k uresničenju davno gojene želje: podražavljenje vseh vslužbencev c. kr. javnih skladišč. (Navdušeno pritrjevanje).

Tov. Mrevle je opozarjal na razne druge krivice, ki se gode „grupistom“, tov. Habar je bičeval surovo postopanje nekaterih gospodov v prosti luki in se dotaknil neopravičene odslovitve tov. Kreševiča. Tov. Kranjc je dajal razna pojasnila, na kar se je na predlog dr. Mandića izvolil odsek, obstoječ iz delavcev: Štok Jernej, Kranjc Franc, Habar Josip, Mezinc Ivan, Kožuh Josip, Mrevle Ivan, Sajovic Ivan, Jamšek Ivan, Kalister Franc in Luin Franc, ki naj izvedejo sporazumno akcijo. Izvolil se je tudi odsek obstoječ iz treh oseb, ki naj posreduje v zadevi tov. Kreševiča. S toplim pozdravom in zahvalo na vse prisotne je tov. Kranjc zaključil ta izborna v-pelj shod.

Shod N. D. O. v Škedenju, ki se je vršil minulo soboto, dne 29. oktobra t. l. je vspel na splošno zadovoljstvo. Predsedoval mu je tov. Plečnik, a poročal tovariš dr. Mandić, ki se je dotaknil splešnega položaja delavstva v Trstu, N. D. O., zadnjih dogodkov v N. D. O. in dal zagotovilo, da bo N. D. O. prej ko slej zastavila vse moči v povzdigo slovenskega proletarijata. Burno odobranje je sledilo tem izvajanjem kakor tudi onim dr. Wilfana, ki je dal izraza veselju, da mu je maloprej zaključeni shod političnega društva „Edinost“ dal priložnost, da pozdravi škedenjske delavce in jim zagotovi, da je delavsko vprašanje za tržaško Slovenstvo stvar odločujočega pomena. Tov. Skulin je slikal razmere v škedenjskih plavžih in zahteval čim odločnejše postopanje za te trpine. Dr. Mandić je obljubil zborovalcem, da skliče N. D. O. v 14 dneh v Škedenju shod delavcev iz plavž. S pristrčno zahvalo predsednika se je zaključil ta lepo vspeli shod.

Konsumna zadruga članov N. D. O. Lahko rečemo, da vspevajo sedaj vsa skladišča naše konsumne zadruge na zadovoljstvo vseh. Tudi skladišče v ulici Miramare izkazuje dan za dnevom lepše vspehe. To je vsekakor razveseljiv pojav in dokazuje, da zadruga misel oklepa vedno več prijateljev okrog naših skladišč. A to je vse premalo! Potrebno je, da vsi, zlasti delavci storé svojo dolžnost. Potrebno je, da vsak slovenski delavec pristopi k našim skladiščem. Pomisli naj vsakdo, da le z naraščanjem števila članov in z vedno v čim podpiranjem naših skladišč bodo naša skladišča lahko tekmovala z drugimi skladišči in doprinesla svojim članom vedno večje udobnosti. Bilanca I. poslovnega leta dokazuje, da so naša skladišča vredna uvaževanja. Delavci, segajte zato pridno po predmetih, ki jih razpečava konsumna zadruga N. D. O.!

d. — Delavci! Napredek konsumnih skladišč — je vaš napredek! Teh zlatih besed naj bi se vedno spomnil vsak slovenski delavec! I. redni občni zbor konsumne zadruge N. D. O. je pokazal, da je to naše edino delavsko trgovinsko podjetje že v svojem prvem poslovnem letu doseglo kaj lepe vspehe. Zadrugnikom je namenjenih čez 1600 kron čistega dobička. N. D. O. in „Narodni Delavec“ sta dobila tudi svojih 400 kron. A kje je oni veliki dobiček, ki tiči v tem, da se je v kljub skrajno slabem tržnem položaju odmerjalo cene živlom na način, da zadrugnike ni preobčutno zadelo progresivno podraženje sladkorja, testenin, fižola in dr.? V jedni svojih zadnjih števil, skuša „Rdeči Prapor“ slepiti javnost s tem, da pripoveduje, da so konsumna skladišča N. D. O. ob čez 600.000 kron skupila za prodane jestvine realizirala le K 2400 čistega dobička. Pri tem zamolčuje „Rdeči Prapor“ zlobno, da postavka K 600.000 predstavlja ves promet (vsi izdatki in prejemki) tekom prvega poslovnega leta a da je skupilo za prodane jestvine znašalo le K 160.000 približno. Zastonj se trudijo naši nasprotniki. Ne bodo in ne bodo nikdar izpdkopali ugleda in solidne podlage naših konsumnih zadrug. Zlasti sedaj, ko je zadnji občni zbor sprejel predlog društvenega predsednika tov. Možeta, da se namreč pooblasti odbor, da sme izdajati obligacije, katere se naj primerno obrestuje, je npanje opravičeno, da se bodo naša skladišča še bolj utrdila in odprla nove vire blagostanja za naše delavstvo. Zato vsi segajte pridno po jestvinah v konsumnih skladiščih N. D. O. Vsak naj se vpiše v zadrugo ako še ni član. Napredek konsumnih zadrug „N. D. O.“ je napredek našega delavstva!

Društvo jugoslov. želez. uradnikov in Zveza jugoslov. železničarjev

sklicujeta

danes 5. novembra 1910. ob 8. zvečer

v „Narodnem Domu“ v Trstu

javen shod

železničarjev

s sledečim dnevnim redom:

1. Draginjske razmere v okrožju tržaškega c. k. železniškega ravnateljstva.
2. Primerni preglogi za personalno komisijo, ki je sklicana za 21 t. m.
3. Slučajnosti.

Železničarji! Resni časi teškega življenja Vas kličejo na branik Vaših zahtev prav vse! Povzdignimo vsi svoj glas in odločno nastopimo da si priborimo, kar nam gre primerno našemu delu, naši službi.

Dr. ja Laginjo, tega iskrenega prijatelja našega delavstva in neumornega pospeševalca njegovih teženj je zadela kruta bolezen. Kriza je vendar premagana in mi pošiljamo temu kremen značaju in vzor-rodoljubu svoje udane pozdrave z zagotovilom, da se naše delavstvo od srca raduje njegovem okrevanju!

Naše gledališče.

Blagdana 1. in 2. novembra t. l. sta bila videni znak, da naše gledališče pod spretnim vodstvom odbora in režiserja g. Dragutinovića stopnjevalno napreduje. — Trije predstave „Mlinar in njegova hči“, „Zapravljevec“ in „Zimsko solnce“ napolnile so hiše. Vsi igralci so v polni meri izpolnili svoje dolžnosti.

V nedeljo se vprizarjati dve predstavi: Popoldne fina salonska burka: „Sladkosti rodbinskega življenja“, a zvečer ono Gogoljevo remek delo, ki mu je ime „Revizor“. Ne dvomimo, da bo naše delavstvo znatno pripomoglo napolniti zopet hišo!

V tržaških zakotjih.

Smichovska „Neodvislost“ prinaša že par številčk sem listek, pod naslovom „Na Jadranskem morju“ kateri bo za nimal gotovo naše delavstvo, če ne že drugače, vsaj zato, da vidi, kako sodijo naši severni bratje o življenju v našem Primorju. V zadnji svoji številki prinaša omenjeni list vtise, ki jih je dobil njegov podlistkar v tržaškem starem mestu. Ta del njegovega spisa naj priobčimo danes v našem listu. Evo ga:

„Ne videti starega Trsta bi značilo ne videti prav ničesar iz življenja naroda, v katerega žilah kroži kri skoraj vseh narodov...“

Pri izborni večerji v restavraciji, kjer gospodarita zakonska — Nemeč oženjen s Slovenko — smo se dogovorili za večerni izlet v Staro mesto. Iti podnevi tja, bi se reklo izpostavljati se nevarnosti, kajti ob toplejšem vremenu ne prinese našinec s slabim želodcem smradu, ki vre iz vseh kotov Starega Trsta. Šele zvečer, po onem živahnem življenju, ki vlada na ladjah in skladiščih, začenja biti resko tam, kjer se k svojim zabavam shajajo pomorščaki raznih narodov in poleg njih — najnižji svet celega Trsta.

Če pa je pohod po Starem mestu ob toplem vremenu spojen s težavami za človeka s slabim želodcem, je večerni izlet precej nevaren za posameznika.

Staro mesto je zgrajeno na neznatnem prostoru. V Pragi se more samo Tynská ulica primerjati s staromestnimi ulicami v Trstu. Potemtakem se je lahko predstavljati, kako izgledajo te ulice v Starem Trstu. V visokih hišah pa vse mrgoli sta novalcev, kateri se morajo vsled visoke najemnine v novih delih Trsta zadovoljiti s stanovanjem v staromestni zmesi poslopij. Res nihče ne sme zavidati tem ljudem stanovanja ob — morju.

Večer je krasen, prvi, ki ga preživljava ob morju. Molče pohajamo po starem mestu. Tovarš S. nas vodi iz ene ulice v drugo, v vsaki smrad, da bi naravnost zadušil človeka. Čutimo potrebo, da se nekoliko osvežimo. Vstopimo torej v eno onih restavracij, označenih z napisom „tratoria“. Prostor je napolnjen do zadnjega kotička. Poleg moža sedi žena z dojenčkom na krilu, deček, komaj desetleten, pa z velikim požirki pomaga prazniti vsebino belega vrčka. Takoj nato s poštenim požirkom izprazni obseg vrčka žena, po starosti dojenčka sodeč morda šele šest tednov... Rodbina pije žarko vino, ki ga raznaša mladenič, imajoč okrog sebe bil predpasnik, v politrskih porcelanatih vrčkih od mize do mize. Pogled naš, ki je obstal na tej rodbini, je napravil na nas grozen vtis, posebno ko smo molče gledali, kako je poglavar rodbine s samo enim požirkom izpraznil novo prineseni vrček vina... Zaréče oči, razpaljeno lice in omahujoče njegovo gibanje je kazalo, da poglavar rodbine začenja že dovolj imeti tega vina...

Končno smo se prerili v restavracijo naprej. Nova slika se nam je pokazala pri mizi, kjer je bilo nekoliko praznih prostorov. Sedel je tam samo starce naravnost ogabnega pogleda. Ne samo eden vrček, temveč nekoliko njih se je belilo pred njim. Priznam, da nisem videl v življenju ogabnejšega človeka... In starce ni pil težkega vina v počasnem dušku, požiral ga je naravnost. Pogled na ta stvar je bil naravnost grozen. Še danes se stresem, ko se spomnim tega — človeka... Pri tem se spomnim starih Spartancev, ki niso pustili

dorasti otrok ob rojstvu pohabljenih. S polno pravico, kajti iz duše izhajajo polni duški krasnega, zdravega življenja, napolnjena le z lepim in dobrim. Ali pa je poznal starce vse lepo v ljudskem življenju? Težko, kajti odurni pogled iz njegovih oči ni govoril zato.

Nekoliko mornarjev — Dalmatincev nam najradovoljnejše prepusti svoje prostore. Govorimo češki in Dalmatincev tudi če je priprost mornar ljubi Čeha. Srčno se zahvalimo, ker hočemo izpiti le steklenico vina stoji. Končno smo ga dobili.

Naročili smo si vsak čašo rdečega vina, za katero nam je bilo rečeno, da je pravi „refosco“. Čaš ne mremo dobiti, pač pa vrček, nam je povedal v poluznani slovenščini sam restavrater. Tedaj prosimo za vrček, in restavrater sam nam ga je izplahnil v čisti vodi. Hočem poskusiti baje znamenito vino, kar se spomnim odurnega starca in hitro postavim posodo na mizo... Tovarš S. me je rešil s požirkom izbornega konjaka. Vina se nisem dotaknil niti jaz niti Jaka... ni nama bilo dobro niti enemu niti drugemu. Naravnost strahovit vzduh, hrup, kakoršnega našinec ni navajen, glasni pogovor v velikem številu navzočih mornarjev — Italijanov, vse to je vplivalo na nas kakor bomba. Svež zrak nam je mogel edini dati novih moči.

Htro plačamo in se rinemo ven na prosto. Predno odidem, še vprašamo po onem starcu. „Star mornar — Italijan, ki ga je nezvesta žena pognala v naročje alkohola, v katerem se vtaplja že več nego štirideset let“, nam odgovori restavrater, ki se je že navadil vzduha in življenja svojih gostov... Nezvesta žena — alkohol — izgubljeno življenje, to nam gre po mislih, ko stopimo zopet vun na ulico iz tega smetišča, v katerem se ubija človeško dostojanstvo... Starec in rodbina primeroma še mladega mornarja sta mi vedno in vedno prihajala na misel.

Zlomki nekdanj slavnege italijanskega naroda, zlomki naroda, ki je dalljudstvu celo vrsto nesmrtnikov — to vse mi je prihajalo na misel ob morju, kamor nas je naravnost siloma privedel tovarš S. iz vzdušja, zastrupljenega z alkoholom.

Okrepili smo se in smo se vnovič obrnili v ulico Starega mesta. Hoteli smo spoznati življenje mornarjev v kavarni. Na ulici nas srečuje ogromno število starih in mladih žensk, mnogo njih še spadajočih v šolo... In vsaka ponuja mimoidočim svoj smehljaj in svoja čustva... Mi gremo vsi svojo pot in končno vstopimo v kavarno. Za nami je vstopil človek, iz katerega oči je bilo čitati edino le eno in namreč to, da se je hotel na vsak način napiti ali obogateti na naš račun.

Priporoča nam, da bi pokusili „pelinovec“, ki ga imajo v tej kavarni, češ, da je to „specijalitet“. S. se z. hvali temu „spoštovanemu“ prijatelju za tako prijazno „pozornost“ in damo si natočiti v točilnici čašico „pelinovca“. Navzoča deklina — Italijanka se nam ponudi, da je pripravljena izpiti na naše zdravje čašo te pijače. Plačamo in prepustimo lepi Italijanki vse tri čaše, da jih izpije na naše zdravje. Komaj smo si nekoliko ogledali po brlogu, ki ga tu imenujejo kavarno in že smo gledali, da čim htreje zopet pridemo vun na sveži zrak... Ali nehote smo postali priča pretepa, nastalega med navzočimi. V tem pade mornarska zaušnica, toda krepka roka kavarnarjeva z ene strani, z druge strani pa roka navzočega stražnika (s katerim se redno srečujemo pred vsako restavracijo in kavarno) napravilo red in sicer s tem, da vržeta oba prepirajoča se gosta na ulico. Nehote se oddaljimo od kraja, ker nismo imeli nikake potrebe, da bi očitno dobili eno ražo več ali manj ali pa slučajno imeli priliko, da občutimo noževno jeklo v svoji krvi.

Nekako enajst je ura zvečer, ko se tihoma vračamo is Starega mesta. Številne rdeče številke svecijo na ulice z oken naprej štrlečih železnih kletk, v katerih te vabi „angelj ljubezni“ s svojim petjem in nasmehom svojih že ovenelih lic, in ki so predzadnja postaja tistih, katerim je postala prostitucija obrt in stem tudi živlenska — eksistenca. Tub rkuloza, ki silno divja v vrstah tržaških prostitutk, kakor nam je pravil slo. enski zdravnik, v primeroma mladih letih dovaja „ange'a ljubezni“ do zadnje njegove postaje — na pokopališče. Ozračje, v katerem živi, le preveč hitro ugonobi vse, kar je lepega v ž. nski. Nizko duševno obzorje pomorščakov vtopi v njej vso žensko nežnost in divja narava delavcev uniči v njej vse... oliko in življenje! In zopet so to po večini žene iz naroda, ki je znal ljudstvu

zapeti najkrasnejše pesmi na čast, lepoto in življenje žene...

Spomnil sem se tega, ko sem nekaj ur pozneje stal v laških Benetkah na trgu sv. Marka.

Za staromestne sodrge ne moremo zavidati tržaških Italijanov. Rajši se nam potoči solza z oči nad izgubljenimi in vendar še krasnimi hčerami nekdanj tako junaškega naroda, kateremu sta veliki Mazzini in slavni bojevnik za svobodo Italije, Garibaldi, s svojim delom in trudopolnim življenjem zgradila novo narodno svobodo, škoda, da prav ti, ki so sami občutili na sebi, kaj znači biti v političnem in s tem tudi v duševnem robstvu, stremijo za tem, da bi ugonobili zdravo vejo slovansko — slovensko. Seveda jim je pa to delo danes — zaman“.

Tako torej sodijo Čehi o Trstu, njegovemu Staremu mestu in o „delu“ tržaških Italijanov.

Odgovorni urednik: STEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

Popolnoma prenovljena
Gostilna članov N. D. O.
(Hinko Kosič)
Trst, ulica Carradori in Ghega
blizu južnega kolodvra)
se priporoča slavnemu občinstvu.
Pristni kraški teran, vipavsko, isterško in dalmatinsko vino. Češko budjeviško pivo. Izvrstna kuhinja.

Usi Slovenci v slovensko trgovino!

V. DOBAUSCHEK

TRST - ulica Giosuè Carducci 11. - TRST



Omenjena tvrdka si dovoljuje naznaniti cenjenim odjemalcem kakor sl. občinstvu da ima popolno zalogo najnovejšega jesenskega in zimskega blaga.

Bogata izbira oblek za moške in dečke zimskih sukenj (Palto, Ulsker, Raglan) površnikov, zimskih jopičev, jopičev, telovnikov, hlač, kostumov, sukenj za dečke, nepremočljive pelerine i. dr.

Nadalje ima veliko izbiro perila, kakor srajce, spodnje hlače, jopice, nogavice, ovratnike, zapestnice, kravate, čepice, dežnike, i. t. d.

Velika izbira pralnih hlač lastnega izdelka za delavce, monture modre, rujave in rumene, za kovače, strojevodje in mehaniste.

Zgotovljajo se moške obleke po meri v lastni krojačnici. Postrežba točna in solidna in cene jako nizke. Priporočajoč se za blagohotno naklonjenost.

udani
V. DOBAUSCHEK.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

Prvi odhodi iz Trsta:

5. novembra parnik „Alice“ Novi-York via Patrasso-Palermo.
10. novembra parnik „Atlanta“ v Buenos-Aires via Almorá-Las Palmas.
Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksoznimi instalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.
Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Mollin Ploccolo št. 2. ali pa h kateremu si budi agentu ali korespondentu družbe.

Cene nizke **M. AITE** brez konkurence

Velika zaloga z manifakturnim blagom
ulica Nuova št. 36, vogal ul. S. Lazzaro, s podružnico ul. S. Lazzaro 5.

V obeh prodalnicah dobiva se razno blago boljše kakovosti in najmodernejše iz prvih tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tudi velkanska izbera platnega in bombažnega blaga, prtov in prtičev ter vsake vrste perila tudi iz bombaža, ali platna. Veliki izbor vsakovrstnih odev, kakor tudi koltri lastnega izdelka. Pletenike, svil-nine, raznovrstni okraski za šivilje in knitičarke. VELIKANSKI IZBOR SNOVI ZA NARODNE ZASTAVE IN DRUŠTVENE ZNAKE.

Kupljeno blago katero slučajno ni ugajalo, se zamenja ali pa se denar vrne brez nikakih zadržkov. Poskusiti in se prepričati!

Književne novosti:

GREGORČIČ: Poezije, zv. IV. K. 3:20
vezano 2:20
GOVEKAR: „Dobra gospodinja“,
gospodarska knjiga za naše mlade
gospodinj, vezano 2:80
„Štiri ruske slike“ povesti —60
BENEŠ: „Brodskovski odvetnik“ 1:50
Kip Gregorčiča 4—

Vsakovrstne mašne knjige po raznih cenah.

NOVOST!
Nakiti za dvorane in vrste pri zabavah

v helo-modro-rudečih barvah, komad po 4 metre dolg stane po 40, 50, 60 in 80 vinarjev.

Vse te knjige, papir in potrebščine se dobivajo v

Josip Gorenjec

Trst, Via della Caserma 16.

Český hostinec
v Terstu

Alla Meridionale
Campo Belvedere

Češka gostilna
v Trstu